

Predmet C-13/20**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

14. siječnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Cour d'appel de Bruxelles (Belgija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

20. prosinca 2019.

Žalitelj:

Top System SA

Druga stranka u žalbenom postupku:

État belge

1. Predmet i podaci o sporu

- 1 Služba za odabir i profesionalno usmjeravanje (u daljnjem tekstu: Selor) osoblja u javnim upravama ima sustav za podnošenje prijava na internetu.
- 2 Društvo Top System (u daljnjem tekstu: Top System) razvija informatičke programe. U tu je svrhu uspostavio vlastiti programski okvir „Top System Framework” (u daljnjem tekstu: TSF). TSF se temelji na Microsoftovom programskom okviru „.NET Framework” koji olakšava rad programera i kojem je TSF dodao dodatne funkcije ili poboljšanja.
- 3 Kako bi omogućio Seloru da pristupi prijavama podnesenim na internetu, Top System na njegov je zahtjev izradio različite nove aplikacije (u daljnjem tekstu: Selor aplikacije), među kojima je i aplikacija „Selor Web Access” (SWA) koja je predstavljena u ožujku 2004.
- 4 Te Selor aplikacije sastoje se od, s jedne strane, elemenata osmišljenih „po mjeri”, koji mogu ispuniti potrebe i zahtjeve Selora i, s druge strane, elemenata iz TSF-a.

- 5 Top System i Selor surađuju tijekom nekoliko godina. Zbog neprestanih nepravilnosti u radu sustava Selor je odlučio sam pronaći rješenje. Početkom 2019. Top System je utvrdio da su primijenjeni tehnički postupci na TSF-u koji je instaliran sa Selor aplikacijama.
- 6 Rješenjem od 2. veljače 2019. predsjednik tribunala de commerce de Bruxelles (Trgovački sud u Bruxellesu, Belgija) prihvatio je zahtjev za zapljenu podataka koji je podnio Top System.
- 7 Imenovani stručnjak u svojem je izvješću naveo sljedeće:
- „Iz analize zaplijenjenih podataka očito je da je Selor zaista dekompilirao objektni kod Top Systema kako bi ga preveo u izvorne kodove; kako bi to učinio Selor je vrlo vjerojatno upotrijebio alat kao što je ‚Reflector‘ (čiji Selor ima barem jedan primjerak na radnom mjestu [osobe X]) [...].*
- Utvrdili smo dva primjera posebnih izvornih kodova u kojima je došlo do izmjene 19. prosinca 2008.; sve datoteke iz te mape izmijenjene su u tom trenutku: utvrđujemo da su sva upućivanja na binarnu verziju ‚Top System‘ izmijenjena u upućivanja na verziju izvornog koda koji je toga dana dodan.”*
- 8 Top System podnio je 6. srpnja 2009. tužbu protiv État belge (Belgijska Država) osobito kako bi se:
- utvrdilo da je Selor dekompilirao TSF protivno isključivim pravima Top Systema, što čini povredu nad djelom, i
 - naložilo Belgijskoj Državi da nadoknadi štetu Top Systemu zbog dekompilacije i kopiranja TSF-ovih izvornih kodova.
- 9 Presudom od 19. ožujka 2013., tribunal de première instance de Bruxelles (Prvostupanjski sud u Bruxellesu, Belgija) proglasio je taj zahtjev neosnovanim.
- 10 Top System je podnio žalbu cour d’appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu, Belgija) i ustraje u svojem zahtjevu.

2. Predmetne odredbe

Direktiva Vijeća 91/250/EEZ od 14. svibnja 1991. o pravnoj zaštiti računalnih programa

- 11 Člankom 4. određuje se:

„Ograničene radnje

Podložno odredbama članka 5. i 6., isključiva prava nositelja prava u smislu članka 2. uključuju pravo izvršiti i odobriti:

(a) trajno ili privremeno reproduciranje računalnog programa bilo kojim sredstvom i u bilo kojem obliku, djelomično ili u cijelosti; ako je za učitavanje, prikazivanje, izvođenje, prenošenje ili pohranu računalnog programa potrebno takvo reproduciranje, takvi postupci podliježu odobrenju nositelja prava;

(b) prijevod, prilagodbu, obradu i bilo koju drugu izmjenu računalnog programa i reproduciranje rezultata tih postupaka, ne dovodeći u pitanje prava osobe koja mijenja program;

[...]"

12 Člankom 5. određuje se:

„Iznimke od ograničenih radnji

1. U nedostatku posebnih ugovornih odredaba za poduzimanje radnji iz točaka (a) i (b) članka 4. [...] nije potrebno odobrenje nositelja prava ako su te radnje zakonitom stjecatelju potrebne za korištenje računalnog programa u skladu s njegovom namjeravanom svrhom, uključujući i za ispravljanje pogrešaka.

[...]"

13 Člankom 6. određuje se:

„Dekompiliranje

1. Odobrenje nositelja prava ne zahtijeva se kada su reproduciranje koda i prevođenje njegova oblika u smislu točaka (a) i (b) članka 4. nužni za dobivanje informacija potrebnih za postizanje interoperabilnosti neovisno stvorenog računalnog programa s drugim programima uz uvjet da su zadovoljeni sljedeći kriteriji:

(a) te radnje izvodi osoba koja ima odobrenje za korištenje ili druga osoba koja ima pravo koristiti primjerak programa ili osoba koja je u njihovo ime ovlaštena to učiniti;

(b) informacije koje su potrebne za postizanje interoperabilnosti prethodno nisu bile odmah dostupne osobama iz točke (a); i

(c) te su radnje ograničene na dijelove izvornog programa koji su potrebni za postizanje interoperabilnosti.

2. Informacije dobivene primjenom odredbi stavka 1. ne smiju se:

(a) koristiti za ciljeve drukčije od postizanja interoperabilnosti neovisno stvorenog računalnog programa;

(b) prenositi drugima osim kada je to potrebno za postizanje interoperabilnosti neovisno stvorenog računalnog programa; ili (c) koristiti za razvoj, proizvodnju i

stavljanje na tržište računalnog programa bitno sličnog u svojem izražaju ili za bilo koju drugu radnju kojom se nanosi povreda autorskom pravu.

3. U skladu s odredbama Bernske konvencije za zaštitu književnih i umjetničkih djela, odredbe ovog članka ne smiju se tumačiti tako da omogućuju da se njegova primjena koristi na način kojom se nerazumno dovode u pitanje zakoniti interesi nositelja prava ili na način koji je u suprotnosti s redovitim iskorištavanjem računalnog programa.”

3. Stajalište stranaka

Selor

- 14 Selor priznaje da je dekompilirao dio TSF-a čije su funkcije bile integrirane u Selor aplikacije kako bi isključio neispravnu funkciju.
- 15 Najprije, Selor tvrdi da ugovorne odredbe kojima se uređuju odnosi s Top Systemom sadržavaju izjavu Top Systema o odustajanju od pozivanja na svoje autorsko pravo za bilo kakvo korištenje aplikacijama. Selor na temelju toga u svoju korist ostvaruje pravo na pristup izvorima svih aplikacija koje je izradio Top System, što obuhvaća mogućnost da im pristupi sam primjenom dekompilacije.
- 16 Podredno, Selor tvrdi da je dekompilacija zakonom dopuštena za ispravljanje pogrešaka u skladu s Direktivom 91/250. Prema Selorovu mišljenju, pogreške u izradi koje utječu na program koji je osmislio Top System (konkretno, dvije aplikacije programa TSF) i nepostojanje odaziva tog društva za rješavanje problema koje je naveo onemogućavaju korištenje programa u skladu s njegovom namjeravanom svrhom, čime se opravdala dekompilacija. Selor se poziva i na svoje pravo na „promatra[nje], proučava[nje] ili ispitiva[nje] rad[a]” programa „radi utvrđivanja ideje i načela” na kojima se temelje TSF-ove predmetne funkcije kako bi se mogle izbjeći prepreke koje su te funkcije uzrokovale (članak 5. stavak 3. Direktive 91/250).

Top System

- 17 Top System prigovara Seloru da je dekompilirao njegov program „TSF” a da nije imao odobrenje za to, neovisno o tome je li riječ o ugovornom ili zakonskom odobrenju. Usto, pojašnjava da se tomu u svakom slučaju protivi jer „aplikacije nisu isto što i Framework TSF”. Smatra da TSF nije izrađen za Selor i da Selor nije financirao taj TSF koji je razvijen unutar Top Systema i koji mu isključivo pripada.
- 18 Što se tiče zakonskog prava na dekompilaciju, tvrdi da se taj postupak može primijeniti samo kako bi se osigurala interoperabilnost programa (članak 6. Direktive), a ne za ispravljanje pogrešaka (članak 5. stavak 1. Direktive) čije postojanje štoviše osporava. Ako cour d’appel (Žalbeni sud) treba razmotriti da se

zakonsku odredbu (kojom se prenosi članak 5. Direktive) tumači na način da se njome dopušta ispravljanje pogrešaka, Top System traži da taj sud uputi prethodno pitanje Sudu. Podredno, Top System tvrdi da se dekompilacija, ako je ona u potpunosti opravdana, mora provoditi pod strogim uvjetima utvrđenim u članku 6. Direktive.

- 19 Što se tiče iznimke iz članka 5. stavka 3. Direktive, Top System tvrdi da se dekompilacija ne provodi samo u testnom okruženju, nego i u razvojnom okruženju kod Selorovih programera.

4. Ocjena coura d'appel (Žalbeni sud)

- 20 Cour d'appel (Žalbeni sud) naglašava da Top System nije dostavio sve izvorne kodove Selor aplikacija.
- 21 Budući da ugovor nije izvršen, Selor je ipak dužan zatražiti od Top Systema da mu dostavi izvorne kodove, umjesto da dekompilira objektni kod. Budući da nije zatražio Top System da mu dostavi izvorne kodove na koje ima pravo na temelju ugovora i s obzirom na to da se namjerno nalazio izvan okvira izvršenja ugovora, Selor je dužan dokazati da je ispunio uvjete za dekompiliranje.
- 22 Cour d'appel (Žalbeni sud) sažeto navodi stajališta stranaka. Prema mišljenju Top Systema, postoje samo dva slučaja u kojima se može provesti dekompilacija: odobrenje autora i postizanje interoperabilnosti (članak 6. Direktive). Naprotiv, dekompilacija nije dopuštena za ispravljanje pogrešaka, suprotno onomu što je odlučeno u donesenoj presudi. S druge strane, prema Selorovu mišljenju, ispravljanje pogrešaka provedbom dekompilacije dopušteno je odredbom nacionalnog prava (kojom se prenosi članak 5. stavak 1. Direktive) jer se tom odredbom omogućuje poduzimanje radnji predviđenih u članku 4. točki (b) Direktive i stoga, osim prijevoda, prilagodbe, obrade i „bilo koj[a] drug[a] izmjen[a] računalnog programa i reproduciranje rezultata tih postupaka”.
- 23 Cour d'appel (Žalbeni sud) odbija prigovor iz članka 5. stavka 3. Direktive Naime, tom se odredbom osobi koja ima pravo koristiti primjerak računalnog programa omogućuje samo da promatra, proučava ili ispituje rad programa radi utvrđivanja ideje i načela na kojima se zasniva bilo koji element programa ako to čini prilikom izvođenja bilo koje od radnji učitavanja, prikazivanja, izvođenja, prenošenja ili pohranjivanja programa koju ima pravo poduzimati. Cour d'appel (Žalbeni sud) smatra da dekompilacija koju je proveo Selor očito prelazi taj okvir.
- 24 Stoga valja utvrditi je li dekompilacija računalnog programa djelomično ili u cijelosti jedna od radnji predviđenih u članku 4. točkama (a) i (b) Direktive 91/250 koju može poduzeti zakoniti korisnik nekog programa radi ispravljanja pogrešaka.
- 25 Ni tekst Direktive ni postojeća sudska praksa ne sadržavaju dovoljna pojašnjenja kako bi se odgovorilo na to pitanje novog tumačenja Direktive koje je od općeg interesa za ujednačenu primjenu prava Unije.

5. Prethodna pitanja

26 Cour d'appel (Žalbeni sud) upućuje Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- Treba li članak 5. stavak 1. Direktive Vijeća 91/250/EEZ od 14. svibnja 1991. o pravnoj zaštiti računalnih programa tumačiti na način da se njime zakonitom stjecatelju računalnog programa omogućuje da ga djelomično ili u cijelosti dekompilira ako je ta dekompilacija potrebna kako bi mogao ispraviti pogreške koje utječu na rad navedenog programa, uključujući i kada se ispravljanje sastoji od isključivanja funkcije koja utječe na pravilan rad aplikacije koja je dio tog programa?
- Ako je odgovor na prethodno pitanje potvrđan, moraju li se usto ispuniti uvjeti iz članka 6. Direktive ili drugi uvjeti?